

Αρείου Πάγου: 455/2005 (Τμ. Β1)

Πηγή: Δ.Ε.Ν. 61/05 σ. 1495

Μέτρα υγιεινής και ασφάλειας - Εργατικό ατύχημα

Μέτρα υγιεινής και ασφάλειας στις εργασίες όπου τα μάτια και το πρόσωπο εκτίθεται σε κινδύνους. Τα αναγκαία προφυλακτικά μέσα πρέπει να έχουν τεθεί στην διάθεση των εργαζομένων, σε χώρο γνωστό και προσιτό σ' αυτούς. Απαιτείται ενημέρωση των εργαζομένων για την ανάγκη και τον τρόπο χρησιμοποίησής τους. Και συστηματικός έλεγχος, από τα εντεταλμένα όργανα του εργοδότη, της επάρκειας και καλής καταστάσεως των προφυλακτικών μέσων και της χρησιμοποίησής τους από τους εργαζομένους κατά την εκτέλεση των εργασιών. Κρίση από το Εφετείο ότι επισυμβάν σε εργαζόμενο ατύχημα ωφείλετο στην αποκλειστική υπαιτιότητα του προστηθέντος οργάνου και επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησής. Αναίρεση της αποφάσεως για ανεπαρκείς και ασαφείς αιτιολογίες.

Εισηγητής: Θ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

Δικηγόροι: Παν. Κόρρος - Γ. Βούλγαρη

(...) Κατά τις διατάξεις των άρθρων 143 και 146 του ΠΔ της 14.3.34 «περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών και υπαλλήλων των πάσης φύσεως βιομηχανικών και βιοτεχνικών εργοστασίων», στις εργασίες που παράγονται σπινθήρες ή σκόνη ή ακτινοβολίες και γενικά όπου τα μάτια και το πρόσωπο εκτίθενται σε κινδύνους αυτούς, δηλαδή κατάλληλες διόπτρες, προκαλυπτήρες που προφυλάσσουν ολόκληρο το πρόσωπο κλπ., την τήρηση δε των διατάξεων που αφορούν στα μέτρα ασφαλείας, καθώς και την διατήρηση των προφυλακτικών μέσων σε καλή κατάσταση οφείλει να εποπτεύει, ο εργοστασιάρχης ή ο εντεταλμένος αυτού, αναθέτοντας την εποπτεία σε κατάλληλα πρόσωπα. Εξ άλλου κατά τις διατάξεις του άρθρου 32^Α αριθμ. 1 και 3 του Ν.1568/85

«Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων», που έχει εφαρμογή σε όλες τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα, ο εργοδότης έχει υποχρέωση να λαμβάνει κάθε μέτρο που απαιτείται, ώστε να εξασφαλίζονται οι εργαζόμενοι από κάθε κίνδυνο που μπορεί να απειλήσει την υγεία ή την σωματική τους ακεραιότητα, υποχρεούται δε, εκτός άλλων, και να επιβλέπει την ορθή εφαρμογή των παραπάνω μέτρων. Κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, τα αναγκαία προφυλακτικά μέσα απαιτείται να έχουν τεθεί στη διάθεση των εργαζομένων σε χώρο γνωστό και προσιτό σ' αυτούς και να έχουν ενημερωθεί οι τελευταίοι για την ανάγκη και τον τρόπο χρησιμοποίησής τους, επί πλέον δε απαιτείται να ελέγχεται συστηματικά από τα εντεταλμένα γι' αυτό όργανα του εργοδότη η επάρκεια και καλή κατάσταση των προφυλακτικών μέσων, καθώς και η χρησιμοποίησή τους από τους εργαζόμενους κατά την εκτέλεση των προαναφερομένων εργασιών.

Στην προκειμένη περίπτωση το Εφετείο Πατρών δέχθηκε με την προσβαλλόμενη απόφασή του, όπως προκύπτει από αυτή, τα ακόλουθα: Ο ενάγων και ήδη αναιρεσίβλητος προσλήφθηκε στις 15.7.82 από την αναιρεσείουσα εταιρεία, με σύμβαση εξηρημένης εργασίας αορίστου χρόνου και προσέφερε σ' αυτή τις υπηρεσίες του ως ανειδίκευτος εργάτης στο τμήμα μεταφοράς προϊόντων άλατος που εκείνη παρήγε στο Μεσολόγγι. Από το έτος 1986 ο ενάγων μετατέθηκε στο τμήμα συσκευασίας άλατος, επικεφαλής του οποίου ήταν ο προστηθείς από την εναγομένη εταιρεία μηχανικός «Κ». Για την συσκευασία των προϊόντων άλατος χρησιμοποιούσαν μηχανήμα, το οποίο κάθε δύο μήνες ο ενάγων μαζί με δύο άλλους εργάτες καθάριζαν από το αλάτι και περιοδικά προέβαιναν στην λείανσή του με ειδική συρματοβουρτσα. Για την εκτέλεση της εργασίας αυτής ο επικεφαλής του οικείου τμήματος «Κ» έπρεπε να εφοδιάσει τους εργαζομένους με ομματουάλια ή προσωπίδα, έτσι ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος ατυχήματος στους οφθαλμούς. Οφείλε επίσης να παρίσταται ο ίδιος ή άλλος υπεύθυνος, διορισμένος από την εταιρεία να επιβλέπει και επιμελείται την τήρηση των σχετικών μέτρων προστασίας εκ μέρους των εργαζομένων, κατά τον καθαρισμό και λείανση του μηχανήματος. Όμως η εναγομένη εταιρεία δεν έλαβε τα απαιτούμενα από το νόμο μέτρα προστασίας και ειδικότερα δεν εφοδίασε τον ενάγοντα με ομματουάλια ή προσωπίδα κατά

την εκτέλεση από αυτόν των εργασιών λείανσης του μηχανήματος. Έτσι στις 18.4.96, κατά την εργασία καθαρισμού λείανσης του άνω μηχανήματος ο ενάγων προέβη στην εργασία αυτή χωρίς προσωπίδα ή ομματουάγια, με αποτέλεσμα τεμάχιο σύρματος από τη συρματοβουρτσα, που χρησιμοποιούσε με ηλεκτροκίνητο τροχό για τη λείανση, να καρφωθεί στον αριστερό του οφθαλμό και να υποστεί απώλεια της όρασής του από τον οφθαλμό αυτό, κατά ποσοστό 65%, δια βίου. Με βάση τα περιστατικά αυτά το ένδικο εργατικό ατύχημα οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα (αμέλεια) των προστηθέντων από την εναγομένη εταιρεία οργάνων για την επίβλεψη των εργασιών καθαρισμού και λείανσης του μηχανήματος συσκευασίας των προϊόντων της και ειδικότερα του επιβλέποντος μηχανικού «Κ», ο οποίος δε φρόντισε να εφοδιάσει τον ενάγοντα με τα απαραίτητα ομματουάγια ή προσωπίδα, κατά την εκτέλεση των εργασιών καθαρισμού και λείανσης του μηχανήματος στις 18.4.96. Ο ισχυρισμός δε της εναγομένης εταιρείας ότι συνυπαίτιος του ατυχήματος, κατά ποσοστό 90%, είναι και ο ενάγων, επειδή, δήθεν, δεν χρησιμοποίησε ομματουάγια αν και γνώριζε τον κίνδυνο, είναι αβάσιμος και απορριπτός. Η υπαιτιότητα, εξ άλλου, των οργάνων της εταιρείας δεν αίρεται, έστω και αν είναι αληθής ο ισχυρισμός αυτής ότι στις αποθήκες της υπήρχαν «προστατευτικά υλικά», αφού αυτό δεν αρκεί για την άρση της υπαιτιότητάς της, εφ' όσον είχαν υποχρέωση τα όργανά της και συγκεκριμένα ο «Κ» να παρίστανται κατά την εκτέλεση των παραπάνω εργασιών και να επιβλέπουν την χρησιμοποίηση υπό των εργατών και συγκεκριμένα υπό του ενάγοντος των πιο πάνω προστατευτικών μέσων.

Κατόπιν αυτών έκρινε το Εφετείο ότι για το ανωτέρω εργατικό ατύχημα που οφειλόταν σε (αποκλειστική) υπαιτιότητα του προστηθέντος από την αναιρεσείουσα οργάνου, συνέτρεχαν οι όροι της αδικοπραξίας και δικαιούται γι' αυτό ο αναιρεσίβλητος χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη εξ αιτίας του σοβαρού τραυματισμού του (άρθρο 914 και 932 ΑΚ), ακολούθως δε, αφού έλαβε υπ' όψη τις συντρέχουσες περιστάσεις –μεταξύ των οποίων και «τον τρόπο της αδικοπραξίας»- επιδίκασε σ' αυτόν το ποσό των 30.000.000 δραχμών ή 88.041,06 ευρώ, ως εύλογη και ανάλογη στη συγκεκριμένη περίπτωση χρηματική ικανοποίηση. Την κρίση του αυτή στήριξε το Εφετείο σε ανεπαρκείς και ασαφείς αιτιολογίες που καθιστούν ανέφικτο τον αναιρετικό έλεγχο της ορθής ή μη εφαρμογής των προαναφερομένων διατάξεων των άρθρων 143, 146 του ΠΔ της 14.3.34, 32^Α αριθ. 1 και 3 του Ν. 1568/85 και 914, 932 του ΑΚ στα ουσιώδη για την έκβαση της δίκης ζητήματα του βαθμού της υπαιτιότητας του προστηθέντος από την αναιρεσείουσα οργάνου και της ελλείψεως συνυπαιτιότητας του αναιρεσίβλητου στην επέλευση του επίδικου ατυχήματος. Ειδικότερα το Εφετείο, ενώ δέχεται αρχικά ότι ο επιβλέπων μηχανικός «Κ» δεν φρόντισε να εφοδιάσει τον αναιρεσίβλητο με τα απαιτούμενα ομματουάγια ή προσωπίδα κατά την εκτέλεση των εργασιών καθαρισμού και λείανσης του μηχανήματος, δέχεται στη συνέχεια ότι και αν ακόμη υπήρχαν στις αποθήκες τα προστατευτικά αυτά υλικά, όπως ισχυρίζεται η αναιρεσείουσα, η υπαιτιότητα του ανωτέρω μηχανικού δεν αίρεται, αφού είχε υποχρέωση να παρίσταται κατά την εκτέλεση των άνω εργασιών και να επιβλέπει την χρησιμοποίηση των πιο πάνω μέσων από τον αναιρεσίβλητο, χωρίς να διευκρινίζει αν υπήρχαν πράγματι τα εν λόγω προστατευτικά μέσα σε αποθήκη γνωστή και προσιτή στους εργαζομένους και τον αναιρεσίβλητο, και στην περίπτωση που συνέβαινε τούτο, δεν διευκρινίζει γιατί η παράλειψη του αναιρεσίβλητου να εφοδιαστεί με τα μέσα αυτά και να τα χρησιμοποιήσει, κατά την εκτέλεση της εργασίας που του ανατέθηκε, δεν συνέβαλε στην επέλευση του ατυχήματος. Εξ άλλου, αν ληφθεί υπ' όψη ότι ο εντεταλμένος με την επίβλεψη των εργασιών μηχανικός είχε την υποχρέωση και να ελέγχει συστηματικά την ορθή χρησιμοποίηση των προστατευτικών μέσων από τους εργαζομένους, κατά την εκτέλεση των αναφερομένων στο νόμο επικίνδυνων εργασιών –και όχι να παρίσταται καθ' όλη την διάρκεια της εκτελέσεως τούτων- δεν διευκρινίζει το Εφετείο γιατί η παράλειψη του άνω μηχανικού να ελέγξει αν ο αναιρεσίβλητος χρησιμοποιούσε τα προστατευτικά μέσα που είχε θέσει στη διάθεσή του η αναιρεσείουσα, αποτέλεσε στην συγκεκριμένη περίπτωση την μοναδική αιτία του ατυχήματος. Εν όψει αυτών και του γεγονότος ότι η έκταση και βαρύτητα του πταίσματος του προστηθέντος μηχανικού και η τυχόν συνυπαιτιότητα του αναιρεσίβλητου αποτελούν στοιχεία που λαμβάνονται υπ' όψη για τον καθορισμό της ανάλογης χρηματικής ικανοποίησης, είναι πρόδηλο ότι οι παραπάνω ελλείψεις και ασάφειες των αιτιολογιών

καθιστούν ασαφές το αποδεικτικό πόρισμα ότι το ατύχημα οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του ανωτέρω μηχανικού και μπορούν γι' αυτό να ασκήσουν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης.